

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากวิจัยการพัฒนาระบบนิเทศภายในของ โรงเรียนสุมนทาศึกษา อำเภอทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ผู้ศึกษาค้นคว้าได้วิเคราะห์ ข้อมูลและนำเสนอ ผลการวิจัยตามกลยุทธ์การพัฒนาระบบการนิเทศภายใน โรงเรียน ที่กำหนด ไว้ในแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ดังนี้

1. การดำเนินการพัฒนา
2. การสะท้อนผลการพัฒนา

การดำเนินการพัฒนาในครั้งที่ 1

การวิจัยการพัฒนากิจการดำเนินงานตามกระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียนสุมนทาศึกษา อำเภอทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 มีการดำเนินการ พัฒนา ระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน 2553 ถึงวันที่ 31 มกราคม 2554 โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ การจัดทำคู่มือการนิเทศและใช้กิจกรรมการนิเทศภายใน โดยนำกิจกรรมการสัมภาษณ์และแบบ แสดงความคิดเห็นการสังเกตการณ์สอนการบันทึกการประชุมซึ่งเป็นเครื่องมือในการดำเนินการ เก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ โดยมีการดำเนินการดังนี้

จากการศึกษาได้ดำเนินการวิจัย ตามกรอบแนวคิดของกระบวนการนิเทศภายใน 6 ด้าน คือ กรอบกระบวนการนิเทศภายใน 6 ขั้นตอน (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2548; อ้างถึงใน แฮริส Harris, 1985) ประกอบไปด้วย

1. การประเมินสภาพการทำงาน (Assessing)
2. การจัดลำดับความสำคัญของงาน (Prioritizing)
3. การออกแบบวิธีการทำงาน (Designing)
4. การจัดสรรทรัพยากร (Allocating Resources)
5. การประสานงาน (Coordinating)
6. การอำนวยการ (Directing)

การดำเนินการนิเทศภายใน โรงเรียนสุมนทาศึกษาปรากฏว่าขาดกระบวนการนิเทศ อย่างเป็นระบบและไม่ชัดเจนและจากการได้มีการสัมภาษณ์และให้แสดงความความคิดเห็นตามกรอบ กระบวนการนิเทศ โดยครูผู้สอนภายในโรงเรียน จำนวน 4 คน เกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน

ปรากฏว่าครูผู้สอนภายในโรงเรียนยังไม่มีความรู้และความเข้าใจอย่างแท้จริงถึงกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน และขาดความมั่นใจในการที่จะไปนิเทศครูด้วยกัน ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“... ผู้บริหาร โรงเรียนเท่านั้นที่จะเป็น ผู้ออกนิเทศให้กับคณะครูภายในโรงเรียนได้ดีที่สุดเนื่องจากใกล้ชิดกับครูทุกคน ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 10 มิถุนายน 2553 : สัมภาษณ์)

“... ครูที่มีทำงานมาก่อนและสูงอายุ ยังไม่ยอมรับการให้ข้อเสนอหรือข้อเสนอแนะของผมที่เป็นครูที่อายุยังน้อย และอายุการทำงานก็น้อยด้วย ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. 10 มิถุนายน 2553 : สัมภาษณ์)

“... ครูส่วนใหญ่ยังไม่มี ความมั่นใจในการที่จะนิเทศครูผู้สอน ไม่มี ความรู้ความเข้าใจ และแนวทางที่จะปฏิบัติ อยากให้มีการฝึกอบรมเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจ ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. 10 มิถุนายน 2553 : สัมภาษณ์)

หลังจากนั้นให้ครูผู้สอนภายในโรงเรียนทั้ง 4 คน ได้ใช้แบบแสดงความคิดเห็น (ตอนที่ 3) ต่อการปฏิบัติงานตามกรอบกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน 6 ขั้นตอน ได้ผลดังนี้

การประเมินสภาพการทำงาน

“... โรงเรียนมีการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับการนิเทศการเรียนการสอน ครูแสดง ความคิดเห็นว่าไม่แน่ใจ 100 % ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. 10 มิถุนายน 2553 : สัมภาษณ์)

“... การนิเทศการสอนช่วยให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ครูแสดงความคิดเห็นว่าไม่แน่ใจ 50 % และเห็นด้วย 50 % ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. 10 มิถุนายน 2553 : สัมภาษณ์)

“... การนิเทศการสอนช่วยให้ครูปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูแสดงความคิดเห็นว่าไม่แน่ใจ 50 % และเห็นด้วย 50 % ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. 10 มิถุนายน 2553 : สัมภาษณ์)

“... การนิเทศการสอนทำให้ครูมีความวิตกกังวล ครูแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วย 75 % และไม่เห็นด้วย 25 % ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. 10 มิถุนายน 2553 : สัมภาษณ์)

“... งานสอนเป็นเรื่องของครูผู้สอนแต่ละคน ไม่ควรมีบุคลากรอื่นเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับครู แสดงความคิดเห็นว่าไม่แน่ใจ 50 % และไม่เห็นด้วย 50 % ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. 10 มิถุนายน 2553 : สัมภาษณ์)

“... การนิเทศการสอนทำให้ครูมีภาระงานมากขึ้น ครูแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วย 100 % ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. 10 มิถุนายน 2553: สัมภาษณ์)

การจัดลำดับความสำคัญของงาน

“... โรงเรียนมีการกำหนดเป้าหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน ครูแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วย 100 % ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. 12 มิถุนายน 2553 : สัมภาษณ์)

“... โรงเรียนมีการกำหนดวัตถุประสงค์ของการนิเทศภายใน โรงเรียนอย่างชัดเจนครูแสดงความคิดเห็นว่าไม่แน่ใจ 50 % และเห็นด้วย 50 % ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. 12 มิถุนายน 2553: สัมภาษณ์)

“... นโยบายการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีสำหรับการพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียนครูแสดงความคิดเห็นว่าไม่แน่ใจ 50 % และเห็นด้วย 50 % ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. 12 มิถุนายน 2553: สัมภาษณ์)

“... การวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน ทำให้การดำเนินงานนิเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ครูแสดงความคิดเห็นว่า เห็นด้วย 100 % ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. 12 มิถุนายน 2553: สัมภาษณ์)

การออกแบบวิธีการทำงาน

“... การประชุมครูเป็นกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนที่ดีที่สุด ครูแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วย 100 % ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. 14 มิถุนายน 2553 : สัมภาษณ์)

“... โรงเรียนควรมีปฏิทินกำหนดการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ครูแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วย 100 % ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. 14 มิถุนายน 2553: สัมภาษณ์)

“... การสังเกตการสอนเป็นกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนที่ควรดำเนินการเป็นอันดับแรก ครูแสดงความคิดเห็นว่าไม่แน่ใจ 100 % ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. 14 มิถุนายน 2553: สัมภาษณ์)

“... ครูทุกคนควรมีคู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อเป็นกรอบการดำเนินการครูแสดงความคิดเห็นว่าไม่แน่ใจ 50 % และเห็นด้วย 50 % ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. 14 มิถุนายน 2553: สัมภาษณ์)

“... การสัมภาษณ์เป็นกิจกรรมการนิเทศที่ทำให้ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศมีปฏิสัมพันธ์ที่
ดีต่อกันครูแสดงความคิดเห็นว่าไม่แน่ใจ 50 % และเห็นด้วย 50 % ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. 14 มิถุนายน 2553: สัมภาษณ์)

“... การรายงานผลการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นสิ่งที่ควรทำอย่างยิ่งครูแสดง
ความคิดเห็นว่าเห็นด้วย 25 % และไม่เห็นด้วย 75 % ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. 14 มิถุนายน 2553: สัมภาษณ์)

การจัดสรรทรัพยากร

“... ครูทุกคนในโรงเรียนเป็นผู้นิเทศภายในโรงเรียนที่ดีที่สุด ครูแสดงความคิดเห็นว่าไม่
แน่ใจ 50 % และเห็นด้วย 50 % ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. 14 มิถุนายน 2553: สัมภาษณ์)

“... โรงเรียนต้องมีการมอบหมายหรือคำสั่งแต่งตั้งผู้ทำหน้าที่นิเทศภายในโรงเรียนอย่าง
ชัดเจน ครูแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วยอย่างยิ่ง 100 % ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. 14 มิถุนายน 2553: สัมภาษณ์)

“... โรงเรียนควรมี การจัดสรรด้านงบประมาณสำหรับ การดำเนินการปฏิบัติการกิจกรรม
การนิเทศภายในโรงเรียนที่พอเพียง ครูแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วยอย่างยิ่ง 100 % ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 14 มิถุนายน 2553: สัมภาษณ์)

การประสานงาน

“... โรงเรียนมีการกำหนดขอบข่ายงานวิชาการอย่างชัดเจน ครูแสดงความคิดเห็นว่าเห็น
ด้วยอย่างยิ่ง 100 % ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 15 มิถุนายน 2553 : สัมภาษณ์)

“...บุคลากรภายในโรงเรียนทุกคนมีการยอมรับ ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ครูแสดง
ความคิดเห็นว่าไม่แน่ใจ 50 % และเห็นด้วย 50 % ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 15 มิถุนายน 2553 : สัมภาษณ์)

“... ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการนิเทศภายใน ด้านการจัดการเรียนการสอน ครู
แสดงความคิดเห็นว่าไม่แน่ใจ 50 % และเห็นด้วย 50 % ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 15 มิถุนายน 2553 : สัมภาษณ์)

“... ครูทุกคนปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านวิชาการด้วยความเป็นกัลยาณมิตรครู
แสดงความคิดเห็นว่าไม่แน่ใจ 100 % ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 15 มิถุนายน 2553 : สัมภาษณ์)

การอำนวยความสะดวก

“... การแต่งตั้งผู้นิเทศการเรียนการสอนควรให้ครูทุกคนมีส่วนร่วม ครูแสดงความคิดเห็นว่าไม่แน่ใจ 50 % และเห็นด้วย 50 % ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 15 มิถุนายน 2553 : สัมภาษณ์)

“... มีการกำหนดขอบข่ายของการปฏิบัติงานนิเทศภายในด้านการเรียนการสอนที่ชัดเจน ครูแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วยอย่างยิ่ง 100 % ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 15 มิถุนายน 2553 : สัมภาษณ์)

“... มีการกำหนดระยะเวลาในการดำเนินงานนิเทศภายในด้านการเรียนการสอนที่ชัดเจน ครูแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วยอย่างยิ่ง 100 % ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 15 มิถุนายน 2553 : สัมภาษณ์)

“... ผู้บริหารควรมีภาวะผู้นำในการเสนอแนะ การปฏิบัติการนิเทศภายในด้านการเรียนการสอน ครูแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วยอย่างยิ่ง 100 % ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 15 มิถุนายน 2553 : สัมภาษณ์)

“... ครูทุกคนให้ข้อเสนอแนะหรือคำแนะนำ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ ครูแสดงความคิดเห็นว่าไม่แน่ใจ 100 % ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 15 มิถุนายน 2553 : สัมภาษณ์)

จากที่ได้มีการสัมภาษณ์และให้แสดงความคิดเห็นของครูผู้สอนภายในโรงเรียนจึงทำให้ทราบว่าครูผู้สอนภายในโรงเรียนนั้นยังขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดทักษะในการออกการนิเทศภายในโรงเรียน ขาดความเชื่อมั่นในตัวผู้นิเทศ และที่สำคัญตัวผู้นิเทศก็ไม่มีความมั่นใจในการที่จะออกนิเทศผู้อื่นด้วย แต่สิ่งที่ต้องการก็คืออยากให้มีการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยตรง (ตามที่ได้มีการสัมภาษณ์) ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำกลยุทธ์ในการพัฒนาการดำเนินงานตามกระบวนการนิเทศโรงเรียน มาใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้โดยได้ดำเนินการตามกรอบกลยุทธ์ดังนี้

1. การประชุมเชิงปฏิบัติการ

โดยให้มีเนื้อหาของการอบรมที่เน้นด้านการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน กรอบกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนทักษะการนิเทศภายในโรงเรียน การจัดทำแผนการนิเทศภายในและคู่มือการนิเทศภายใน โรงเรียนเพื่อมุ่งให้ครูผู้สอนภายในโรงเรียนทุกคนเข้ารับการอบรมทุกคน และเพื่อให้ครูผู้สอนทุกคนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน และมีทักษะสามารถที่จะดำเนินการนิเทศครูผู้สอนภายในโรงเรียนซึ่งกันและกันได้อย่างมีความมั่นใจ โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ได้จัดขึ้น

ในวันที่ 10 กรกฎาคม 2553 ณ ห้องประชุมโรงเรียนสุมนทาศึกษา โดยได้เรียนเชิญวิทยากรที่มาให้การอบรม ได้แก่ นางสุมนทาศึกษา ไกรนรา ผู้อำนวยการโรงเรียนสุมนทาศึกษา ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ และเป็น Key Information และนางอรอนงค์ พรหมวิหาร ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 โดยแบ่งการประชุมอบรมเป็น 2 ช่วง ในภาคเช้าตั้งแต่เวลา 09.30 - 12.00 น. เป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน กรอบกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ทักษะการนิเทศภายในโรงเรียนโดยนางอรอนงค์ พรหมวิหาร ภาคบ่าย ตั้งแต่เวลา 13.00 - 16.00 น. เป็นการประชุมเชิงปฏิบัติการโดยนางสุมนทาศึกษา ไกรนรา ให้มีการร่วมกันจัดทำแผนการนิเทศภายในโรงเรียน และจัดทำคู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน จนได้เป็นคู่มือการนิเทศภายในโรงเรียนที่เป็นรูปเล่มที่สมบูรณ์ พร้อมทั้งจะนำไปใช้ในการนิเทศการเรียนการสอนต่อไป และท้ายชั่วโมงได้มีการร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอีกครั้ง แล้วจึงปิดการประชุมอบรมเชิงปฏิบัติการ ผลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการพบว่าหลังจากที่ได้รับการประชุมเชิงปฏิบัติการแล้ว ครูผู้สอนภายในโรงเรียนทุกคนมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น และสามารถที่จะบอกลักษณะของการนิเทศภายในโรงเรียนได้ดีขึ้นโดยผู้ทำการศึกษาค้นคว้าได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการใช้แบบบันทึกสัมภาษณ์และแบบสอบถามความคิดเห็นในชุดเดียวกันดังกล่าวได้ต่อไป

“... การนิเทศภายในโรงเรียนไม่ใช่ เป็นเพียงเพื่อช่วยทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพแล้ว ยังช่วยทำให้ครูผู้สอนได้มีการพัฒนาตนเองด้วย ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. 10 กรกฎาคม 2553 : สัมภาษณ์)

“... เมื่อได้รับการอบรมแล้ว ถึงได้ทราบว่าผู้ที่ควรเป็นผู้นิเทศภายในที่ดีที่สุดก็คือตัวครูผู้สอนกับผู้บริหารนั่นเอง เพราะเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับตัวเด็กนักเรียนมากที่สุด ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. 10 กรกฎาคม 2553 : สัมภาษณ์)

“... เมื่อได้รับการอบรมในเรื่องการนิเทศภายในโรงเรียนแล้ว ทำให้เกิดความรู้และเข้าใจในระบบการนิเทศภายในมากขึ้น จึงทำให้มีความมั่นใจ และคิดว่าสามารถที่จะนิเทศเพื่อนร่วมงานได้และทุกคนก็ยินดีที่รับการนิเทศด้วยความเต็มใจ ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 10 กรกฎาคม 2553: สัมภาษณ์)

“... เมื่อได้รับการอบรมเรื่องการนิเทศภายใน โรงเรียนแล้ว จึงทำให้เปลี่ยนความคิดจากที่มีอคติที่ไม่ดีต่อการนิเทศภายในโรงเรียน เปลี่ยนเป็นมองเห็นว่าการนิเทศภายในโรงเรียนจะช่วยให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพที่ดีขึ้นได้แน่นอน ...”

(ครูประจำชั้นอนุบาล 1,2. 10 กรกฎาคม 2553: สัมภาษณ์)

โดยสรุปแล้วหลังเสร็จสิ้นการประชุมเชิงปฏิบัติการแล้ว ทำให้ครูผู้สอนภายในโรงเรียน มีความรู้ความเข้าใจ ต่อการพัฒนาการดำเนินงานตามกระบวนการนิเทศของโรงเรียน ด้านการจัด การเรียนการสอนได้มากขึ้นดังจะจำแนกเป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้

1. ครูผู้สอนภายในโรงเรียนคิดเป็น 75 % สามารถบอกความหมายของการนิเทศภายใน โรงเรียนได้
2. ครูผู้สอนภายในโรงเรียน คิดเป็น 75 % (ครูผู้สอนทั้งหมด 3 คน บอกได้ 3 คน) สามารถ บอกถึงความสำคัญและความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียนได้
3. ครูผู้สอนภายในโรงเรียนคิดเป็น 75 % สามารถบอกถึงผู้ที่มีส่วนร่วมของการวางแผน การนิเทศภายในโรงเรียนได้
4. ครูผู้สอนภายในโรงเรียน คิดเป็น 50 % (ครูผู้สอนทั้งหมด 3 คน บอกได้ 2 คน) สามารถ บอกถึงปัญหาหรืออุปสรรค และแนวทางในการแก้ปัญหาของการนิเทศภายในโรงเรียนได้
5. ครูผู้สอนภายใน โรงเรียนทุกคน (100 %) สามารถบอกถึงผู้ที่ทำหน้าที่การนิเทศภายใน โรงเรียนได้
6. ครูผู้สอนภายในโรงเรียน คิดเป็น 75 % (ครูผู้สอนทั้งหมด 3 คน บอกได้ถูกต้อง 2 คน) สามารถบอกกิจกรรมของการนิเทศภายในโรงเรียนได้

2. การจัดทำคู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน

การจัดทำคู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน เป็นกลยุทธ์ที่ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัยกำหนด และจัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน ประกอบไปด้วยข้อ

1. มूलทั่วไปของสถานศึกษา
2. การวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน ประกอบไปด้วย
  - 2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลของบุคลากร
  - 2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียน
  - 2.3 การจัดลำดับความสำคัญของงาน
  - 2.4 การออกแบบวิธีการทำงาน
3. กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน ประกอบไปด้วย

3.1 แบบบันทึกการสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอน

จากหัวข้อต่างๆ ที่กล่าวมาในคู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน ครูผู้สอนภายในโรงเรียน สามารถนำไปใช้ในการนิเทศครู ผู้สอนภายในโรงเรียนในการจัดการเรียนการสอนการพัฒนา ตนเอง ให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพราะเป็นการระดมความคิดและรวบรวมข้อมูลตาม ความต้องการที่จะนิเทศในด้านการจัดการเรียนการสอน และในการจัดทำคู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน

มีคณะทำงานดำเนินการจัดทำคู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบ ก่อนนำไปใช้ในการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งพบว่าครูผู้สอนภายในโรงเรียนส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจในการดำเนินงาน ดังนี้

“... เมื่อก่อนโรงเรียนไม่เคยมีแผนการนิเทศหรือคู่มือการนิเทศภายในโรงเรียนสำหรับให้ครูผู้สอนได้ใช้ จึงทำให้หมองข้ามหรือไม่เห็นความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน แต่ปัจจุบันได้มีแผนหรือคู่มือการนิเทศภายใน โรงเรียนจึงทำให้มองเห็นทิศทางที่ครูผู้สอนจะดำเนินการนิเทศกันอย่างไร ...”

(ครูประจำชั้นอนุบาล 2 . 1 กันยายน 2553 : สัมภาษณ์)

“... เมื่อโรงเรียนได้มีแผนการนิเทศหรือคู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน ถือว่าเป็นสิ่งดีสำหรับครูผู้สอนทุกคนในการที่จะยอมรับฟังข้อเสนอแนะ และจะเป็นกระจอกอย่างหนึ่งที่สามารถทำให้ตัวเราเห็นจุดเด่นจุดด้อยของตัวเองได้เป็นอย่างดี ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. 1 กันยายน 2553 : สัมภาษณ์)

“... คิดว่าเมื่อครูผู้สอนมีคู่มือการนิเทศภายในโรงเรียนแล้ว เชื่อได้เลยว่าต่อไปการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต้องเกิดการพัฒนาขึ้น รวมทั้งตัวครูผู้สอนก็ต้องมีการพัฒนาของตนเองตามไปด้วย และสามารถที่จะส่งผลให้โรงเรียนเรามีมาตรฐานก็ได้ ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. 1 กันยายน 2553 : สัมภาษณ์)

“... เมื่อมีคู่มือการนิเทศภายในโรงเรียนแล้วก็จริง ถ้ามีการนำมาปฏิบัติก็จะเกิดประโยชน์ตามที่มุ่งหวังได้ แต่ถ้าไม่นำมาใช้ในการปฏิบัติอย่างจริงจัง ก็ทำให้เกิดการเสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์ ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 1 กันยายน 2553: สัมภาษณ์)

จากคำกล่าวตามการสัมภาษณ์และการแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมที่ได้ยกมาให้เห็นนี้ แสดงให้เห็นว่าครูผู้สอนภายในโรงเรียนทุกคน ได้มองเห็นความสำคัญของการมีแผนการนิเทศหรือคู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน และคู่มือการนิเทศภายในโรงเรียนจะทำให้ครูผู้สอนเกิดความมั่นใจมากขึ้นในการที่จะ ไปดำเนินการนิเทศผู้ร่วมงานในโรงเรียนเดียวกันและจะทำให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน แต่ก็มีครูผู้สอนบางคนได้ให้ข้อเสนอแนะว่าควรนำคู่มือการนิเทศภายในโรงเรียนมาใช้อย่างจริงจังและต่อเนื่อง จึงจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และควรมีปฏิทินการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ให้เห็นอย่างชัดเจน

3. กิจกรรมการนิเทศภายใน

ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้ทำการวิจัยได้ใช้กิจกรรมการสังเกตการสอนโดยผู้ทำการศึกษา ค้นคว้าได้จัดทำขึ้นเป็นแบบบันทึกการสังเกตการสอน โดยจะเป็นแบบให้ผู้ไปนิเทศได้บันทึกจากการสังเกตการสอนของครูผู้สอนภายในโรงเรียน โดยมีหัวข้อกำหนดให้ไว้แล้วให้ผู้ทำการนิเทศได้บันทึกผลตามสิ่งที่ได้พบเห็น ในขณะที่ครูผู้รับการนิเทศได้ปฏิบัติในแต่ละคาบ โดยได้กำหนดให้มีการนิเทศภายใน 2 สัปดาห์ ต่อ ครั้ง และได้นำแบบบันทึกการสังเกตการสอน โดยดำเนินการระหว่างวันที่ 1 กันยายน 2553 ถึงวันที่ 10 มกราคม 2554 ซึ่งในการสังเกตการสอนของผู้รับการนิเทศจำนวน 4 คน จะทำการสังเกตประมาณ 4 ครั้ง เพื่อให้ผู้นิเทศได้สังเกตรายละเอียดเกี่ยวกับการเตรียมการสอนหรือการบันทึกแผนการสอน การจัดเตรียมสื่อ เอกสารใบความรู้ การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนการแสดงออกของนักเรียน ลักษณะการสอนของครู การวัดประเมินผล หรือสิ่งอื่น ๆ ที่ผู้นิเทศได้สังเกตเห็น ซึ่งผลจากการสังเกตพบว่ามีครู ที่มีการเตรียมการสอนหรือมีการบันทึกแผนการสอนจากครูทั้งหมด 4 คน มีเพียง 2 คน คิดเป็น 50 % มีครูที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามขั้นตอนจากครูทั้งหมด 4 คน มีเพียง 1 คน คิดเป็น 25 % มีครูที่สามารถใช้สื่อการสอนได้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน จากครูทั้งหมด 4 คน มีเพียง 1 คน คิดเป็น 25 % ด้านการปกครองชั้นเรียนและการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนมีครูที่สามารถดำเนินการได้ครบทั้ง 4 คน คิดเป็น 100 % ครูผู้สอนมีบุคลิกภาพที่ดีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้ง 4 คน คิดเป็น 100 % ในด้านการวัดผลประเมินผลยังมีครูบางคนที่ขาดการวัดผลประเมินผล คิดเป็น 50 % และใช้วิธีการทดสอบและการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนเป็นเครื่องมือในการวัดและประเมินผลหลังจากมีการสังเกตการสอน ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันสรุปผลการสังเกตการสอน และได้เสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแก่ครูผู้สอนภายในโรงเรียน ตั้งแต่การเตรียมการสอน การบันทึกการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน การปกครองชั้นเรียน บุคลิกภาพของครู การวัดผลและประเมินผลการเรียน ซึ่งผู้รับการนิเทศส่วนใหญ่มีความเห็นว่ากระบวนการสังเกตการสอนทำให้ผู้รับการนิเทศมีเทคนิคและรูปแบบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้นการสังเกตการสอนทำให้ได้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และเทคนิควิธีสอนที่หลากหลายขึ้นดังคำกล่าวต่อไปนี้

“... จากการที่ได้รับการนิเทศการสอนที่ผ่านมา ทำให้ได้รับความรู้และเทคนิควิธีในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการสร้างบรรยากาศชั้นเรียน เทคนิคการสร้างความสนใจให้กับนักเรียน แต่ก็มีปัญหาในเรื่องการเตรียมการสอนให้ทันตามกำหนดการสอนเนื่องจากครูผู้สอนมีภาระงานอื่นมาก ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5, 6, 10 กรกฎาคม 2553 : การประชุม)

“... จากที่ได้รับการนิเทศการสอนที่ผ่านมา ทำให้เกิดความเข้าใจในกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนมากขึ้น และยังช่วยให้ค้นพบจุดเด่นจุดด้อยของตัวเราเองได้เป็นอย่างดี ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 . 10 กรกฎาคม 2553 : การประชุม)

“... จากที่ได้รับการนิเทศการสอนโดยใช้วิธีการสังเกตการสอนที่ผ่านมา ทำให้ทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศเกิดความเข้าใจในกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนมากขึ้น และทำให้เกิดความมั่นใจที่จะสามารถกล้าให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้ร่วมงานได้ ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. 10 กรกฎาคม 2553: การประชุม)

จากการดำเนินการ สามารถสรุปได้ว่าหลังจากที่มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการการจัดทำคู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน มีการใช้กิจกรรมการนิเทศโดยการสังเกตการสอนแล้ว ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้พบสิ่งที่ยังต้องมีการปรับปรุง โดยดูจากการตอบในแบบแสดงความคิดเห็น (ตอนที่ 3) ซึ่งเป็นข้อสังเกตที่ควรนำมาดำเนินการพัฒนาต่อไปตามกรอบการพัฒนาการดำเนินงานตามกระบวนการนิเทศโรงเรียนก็คือ ครูยังมีความไม่แน่ใจว่าการนิเทศการสอนจะช่วยให้การจัดการเรียนการสอนและช่วยให้ครูสามารถปฏิบัติงานสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพการนิเทศภายในโรงเรียนยังทำให้ครูผู้สอนบางส่วนมีความวิตกกังวลอยู่ ครูผู้สอนส่วนใหญ่มองเห็นว่าผู้บริหารเป็นผู้ที่เหมาะสมในการนิเทศภายในโรงเรียน และครูบางคนก็ยังเห็นว่าการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นภาระงานที่มากกว่าเดิมอยู่ ดังนั้นผู้ทำการวิจัยจึงต้องมีการใช้กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อให้เกิดการพัฒนาต่อไป

การสะท้อนผลการพัฒนาครั้งที่ 1

การพัฒนากระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนสุมนทาศึกษา อำเภอทุ่งใหญ่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ในครั้งแรก ซึ่งประกอบไปด้วยกิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการ การจัดทำคู่มือการนิเทศการนิเทศภายในโรงเรียน และการใช้กิจกรรมการสังเกตการสอน ผู้ทำวิจัยสามารถสรุปปัญหาที่เกิดจากการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรมได้ดังนี้

1. ปัญหาที่เกิดจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ ได้แก่ ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการน้อยเกินไป ซึ่งไม่สัมพันธ์กับเนื้อหาที่ค่อนข้างมาก ซึ่งผู้เข้าร่วมประชมนั้นยังไม่มีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการนิเทศมาเลย จึงทำให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับความรู้และประสบการณ์น้อยไปด้วย ประกอบกับวิทยากรที่มาบรรยายก็ต้องเร่งการดำเนิน การบรรยายเพื่อให้ทันกับเวลาที่กำหนดไว้

2. ปัญหาในการจัดทำคู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน คือเวลาสำหรับในการศึกษาเอกสารนั้นน้อยไป อาจทำให้คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน มีข้อมูลที่ไม่ครบ ประกอบกับเอกสาร

สำหรับการค้นคว้านั้นมีไม่เพียงพอ ครูผู้เข้าอบรมยังขาดประสบการณ์ในการจัดทำ จึงทำให้ได้ข้อมูลไม่หลากหลายเท่าที่ควร แต่ก็สามารถนำมาใช้ได้ในระดับหนึ่ง

3. ปัญหาด้านการสังเกตการสอน ครูผู้ทำหน้าที่นี้เทศบางท่านก็ยังมีความประหม่ามีความกลัวว่าจะแนะนำไม่ถูกต้องกับเรื่องที่นิเทศ และยังมี การใส่ความรู้สึกของผู้นิเทศเองลงไป ในแบบสังเกตการสอนซึ่งอาจทำให้ได้ข้อมูลที่คลาดเคลื่อนได้

4. ปัญหาในการนำเครื่องมือสำหรับการเก็บข้อมูล ครูผู้สอนภายในโรงเรียนส่วนใหญ่ จะเกิดความสงสัยในแบบการสัมภาษณ์ซึ่งจะมี 3 ตอน โดยเฉพาะตอนที่ 3 ซึ่งจะเป็นแบบแสดงความคิดเห็นตามกรอบกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน เพราะครูผู้สอนไม่มีความรู้และความเข้าใจในกรอบกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน

สรุปผลหลังจากการดำเนินการพัฒนากระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียนสุเมธชาติศึกษา อำเภอทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ในครั้งแรกพบว่าครูผู้สอนภายใน โรงเรียนทุกคนมีความรู้ และความเข้าใจตลอดจน มีเจตคติที่ดีขึ้นต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนในด้านการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับหนึ่ง และเมื่อได้รับการประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน จนได้มีการจัดทำคู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งกลุ่มผู้ร่วมศึกษาได้มีส่วนร่วมในการจัดทำจนสำเร็จเป็นรูปเล่ม มีส่วนในการร่วมแสดงความคิดเห็นเสนอปัญหาที่ จะเป็นอุปสรรคต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนสุเมธชาติศึกษา ตลอดจนข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขในการนำคู่มือการนิเทศภายในโรงเรียนไปใช้ในกิจกรรมการนิเทศภายใน โรงเรียนซึ่งกลุ่มผู้ร่วมวิจัย สามารถดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายใน โดยใช้กิจกรรมการสัมภาษณ์ แบบแสดงความคิดเห็นและการสังเกตการสอน ได้ในระดับดีพอสมควร

การดำเนินการพัฒนาครั้งที่สอง

ในการดำเนินการพัฒนากระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียนสุเมธชาติศึกษา อำเภอทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 นั้นผู้ทำการวิจัยได้นำผลที่เกิดขึ้นในครั้งแรก ในส่วนที่ยังคิดว่ามีปัญหาหรือเป็นอุปสรรคมาดำเนินการปรับปรุง เพื่อให้เกิดการพัฒนาขึ้น โดยใช้ระยะเวลาระหว่าง 20 กันยายน 2553 ถึงวันที่ 20 มกราคม 2554 ซึ่งในการดำเนินการพัฒนาในครั้งนี้ผู้ทำการวิจัยได้ดำเนินการตามกรอบกลยุทธ์ที่กำหนดไว้คือการนำ กิจกรรมการนิเทศภายใน โรงเรียนด้านการจัดการเรียนการสอน มาใช้ในการศึกษา ในที่นี้ ได้ใช้กิจกรรมดังต่อไปนี้

1. การนำคู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งจะเป็นการวางแผนในการที่จะดำเนินการกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน มีการกำหนดปฏิทินการปฏิบัติการนิเทศภายใน กำหนดระยะเวลา

กำหนดวิธีการปฏิบัติตามคู่มือการนิเทศภายใน นอกจากนี้ยังมีการนำผลการดำเนินงานมาสรุปว่าควรมีการปรับปรุงแก้ไขหรือเพิ่มเติมในส่วนใดบ้าง เพื่อให้การพัฒนาการดำเนินงานตามกระบวนการนิเทศโรงเรียน ของโรงเรียนสุมนทาศึกษา มีประสิทธิภาพที่ดีขึ้น

2. การสังเกตการสอน กลุ่มผู้ร่วมวิจัยศึกษาวิธีการขั้นตอนการสังเกต และสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามคู่มือการนิเทศภายในโรงเรียนสุมนทาศึกษา ในบทที่ 3 คือแบบบันทึกการสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอน โรงเรียนสุมนทาศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ซึ่งประกอบไปด้วย การเตรียมการสอน การนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นตอนการสอน และขั้นประเมินผล

3. การใช้แบบแสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตาม กรอบกระบวนการนิเทศโรงเรียนเพื่อการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนากระบวนการนิเทศ โรงเรียนสุมนทาศึกษาอำเภอทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 เป็นการประเมินความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามกรอบ กระบวนการนิเทศภายในใช้สำหรับผู้ร่วมวิจัยเพื่อนำผลการแสดงความคิดเห็น ไปปรับปรุงในการจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนของครูผู้สอนครั้งต่อไป เพื่อช่วยให้การพัฒนาการดำเนินงานตามกระบวนการนิเทศโรงเรียนสุมนทาศึกษามีประสิทธิภาพที่ดีขึ้น

การสะท้อนผลการพัฒนาครั้งที่ 2

การพัฒนากระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนสุมนทาศึกษา อำเภอทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ซึ่งประกอบไปด้วยกิจกรรมการนำคู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน การสังเกตการสอน และการใช้แบบแสดงความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามกรอบกระบวนการนิเทศโรงเรียนเพื่อการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนากระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนสุมนทาศึกษา ผู้ทำการวิจัยสามารถสรุปผลจากการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรมได้ดังนี้

1. การนำคู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้ทำการวิจัยและผู้ร่วมวิจัยใช้การนำคู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางหรือกรอบในการดำเนินกิจกรรมการนิเทศ ซึ่งจะเป็นการวิเคราะห์สภาพทั่วไป วิเคราะห์สภาพของนักเรียน และเป็นการให้ความรู้ซึ่งกันและกัน ในด้านการจัดทำเอกสารงานธุรการในชั้นเรียน การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้หรือเป็นการเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินการนิเทศภายในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นอกจากนี้ผู้ทำการวิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษายังจัดให้มีการประชุมทาง วิชาการตามกระบวนการวิจัยปฏิบัติการ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1.1 ขั้นวางแผน (Planning) โดยมีการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา มีการกำหนดวันประชุมล่วงหน้า มีการเตรียมเอกสารที่เกี่ยวข้อง มีการประสานงานกับวิทยากรหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง

1.2 ขั้นดำเนินการ (Action) มีการประชุมให้ความรู้ในเรื่องการจัดทำแผนปฏิบัติราชการของโรงเรียน มีการประชุมให้ความรู้ในการจัดทำงานธุรการในชั้นเรียน โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ทำหน้าที่หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการ แล้วให้ครูผู้ร่วมประชุมทุกคนนำไปปฏิบัติ

1.3 ขั้นการสังเกต (Observing) จะเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตการณ์ปฏิบัติงานในการแก้ปัญหาหรืออุปสรรคหรือการพัฒนางานวิชาการตามแผนการดำเนินงานที่กำหนดไว้

1.4 ขั้นสะท้อนผล (Reflecting) เป็นการรายงานผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมามีการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย มีการอภิปรายผลเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไข เพื่อการพัฒนาการดำเนินงานต่อไป

2. การสังเกตการสอน กลุ่มผู้วิจัยศึกษาวิธีการขั้นตอนการสังเกต และสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามคู่มือการนิเทศภายใน โรงเรียนสุเมณฑาศึกษา ในบทที่ 3 คือแบบบันทึกการสังเกตการณ์จัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอน โรงเรียนสุเมณฑาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราชเขต 2 โดยให้สังเกตการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียน ซึ่งประกอบไปด้วย

2.1 การเตรียมการสอน ดูจากการ บันทึกการเตรียมการสอนถูกต้องชัดเจนมีอุปกรณ์การสอนมีความพร้อมตามกิจกรรม และมีเอกสารคู่มือ ประกอบการสอนครบสมบูรณ์

2.2 การนำเข้าสู่บทเรียน ดูจากการ การเกริ่นนำให้นักเรียนสนใจเรื่องที่จะเรียน การเชื่อมโยงเนื้อหาเก่าและใหม่ ความสนใจของนักเรียน ระยะเวลาในการสอนเหมาะสมกับเนื้อหา

2.3 ขั้นดำเนินการสอน ดูจากการ การสอนตรงตามจุดประสงค์รายวิชา สอนได้ครอบคลุมเนื้อหา การสอนใช้สื่อที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ การมีส่วนร่วมของนักเรียนในการเรียนการสอน มีการตั้งคำถามที่ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักคิดแก้ปัญหา ครูมีการยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน มีการเสริมแรงและให้กำลังใจแก่นักเรียน มีการสรุปบทเรียนโดยครูและนักเรียน

2.4 ขั้นประเมินผล ดูจากการ มีการเตรียมเครื่องมือประเมินที่เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ มีการประเมินทั้งก่อนและหลังการเรียนการสอน ใช้เวลาที่พอเหมาะในการประเมิน มีการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ในครั้งต่อไปและในการดำเนินการสังเกตในครั้งนี้ได้มีการจำแนกระดับการปฏิบัติ และมีเกณฑ์การประเมิน ดังต่อไปนี้

ระดับการปฏิบัติการ คือระดับของการจัดกิจกรรม ในแต่ละข้อมีเกณฑ์ดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง มีการปฏิบัติในด้านนั้นน้อยที่สุด

ระดับ 2 หมายถึง มีการปฏิบัติในด้านนั้นน้อย

ระดับ 3 หมายถึง มีการปฏิบัติในด้านนั้นปานกลาง

ระดับ 4 หมายถึง มีการปฏิบัติในด้านนั้นมาก

ระดับ 5 หมายถึง มีการปฏิบัติในด้านนั้นมากที่สุด

เกณฑ์การประเมิน

ได้คะแนนรวมตั้งแต่ 81 คะแนนขึ้นไป หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับที่ดีมาก

ได้คะแนนรวมตั้งแต่ 61 – 80 คะแนน หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับที่ดี

ได้คะแนนรวมตั้งแต่ 41 – 60 คะแนน หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับพอใช้

ได้คะแนนรวมตั้งแต่ 21 - 40 คะแนน หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับควรปรับปรุง

ได้คะแนนรวมตั้งแต่ 0 - 20 คะแนน หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับต้องปรับปรุง

และจากการสังเกตการสอน สามารถสรุปคะแนนในแต่ละด้านได้ดังนี้

การเตรียมการสอน จากการ บันทึกการเตรียมการสอนถูกต้องชัดเจน มีอุปกรณ์การสอนมีความพร้อมตามกิจกรรม และมีเอกสารคู่มือประกอบการสอนครบสมบูรณ์ ครูผู้สอนภายในโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี

การนำเข้าสู่บทเรียน จากการ การเกริ่นนำให้นักเรียนสนใจเรื่องที่จะเรียนการเชื่อมโยงเนื้อหาเก่าและใหม่ ความสนใจของนักเรียน ระยะเวลาในการสอนเหมาะสมกับเนื้อหาครูผู้สอนภายในโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี

ขั้นดำเนินการสอน จากการ การสอนตรงตามจุดประสงค์รายวิชา สอนได้ครอบคลุมเนื้อหาการสอนใช้สื่อที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ การมีส่วนร่วมของนักเรียนในการเรียนการสอน มีการตั้งคำถามที่ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักคิดแก้ปัญหา ครูมีการยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน มีการเสริมแรงและให้กำลังใจแก่นักเรียน มีการสรุปบทเรียนโดยครูและนักเรียน ครูผู้สอนภายในโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี

ขั้นประเมินผล จากการ มีการเตรียมเครื่องมือประเมินที่เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ มีการประเมินทั้งก่อนและหลังการเรียนการสอน ใช้เวลาที่พอเหมาะในการประเมิน มีการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนในครั้งต่อไป ครูผู้สอนภายในโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับพอใช้

3. การใช้แบบแสดงความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามกรอบกระบวนการนิเทศโรงเรียนเพื่อการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาระบบการนิเทศภายในของโรงเรียนสุมนทาศึกษา ผู้ทำการวิจัย ได้ใช้แบบแสดงความคิดเห็น ต่อการปฏิบัติงานนี้ตามกรอบกระบวนการนิเทศโรงเรียน ซึ่งมีด้วยกัน 6 ขั้นตอน โดยในการประเมินตามแบบนี้เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นว่าหลังจากที่มีการใช้แบบแสดงความคิดเห็นนี้ ในครั้งแรกมาแล้วนั้น เมื่อมีการดำเนินการตามกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนแล้ว ผู้ร่วมวิจัยจะมีการแสดงความคิดเห็นเป็นอย่างไร ซึ่งสามารถสรุปผลการใช้แบบแสดงความคิดเห็น (ตอนที่ 3) ต่อการดำเนินงานตามกรอบกระบวนการนิเทศโรงเรียน 6 ขั้นตอนเพื่อการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาระบบการนิเทศภายในของโรงเรียนสุมนทาศึกษา ได้ผลดังนี้

การประเมินสภาพการทำงาน

1. โรงเรียนมีการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับการนิเทศการเรียนการสอน ครูแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วย 100 %
2. การนิเทศการสอนช่วยให้การจัดการเรียนการสอน มีประสิทธิภาพ ครูแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วย 100 %
3. การนิเทศการสอนช่วยให้ครูปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วย 75 %
4. การนิเทศการสอนทำให้ครูมีความวิตกกังวล ครูแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วย 25 % และแสดงความคิดเห็นว่าไม่เห็นด้วย 75 %
5. งานสอนเป็นเรื่องของครูผู้สอนแต่ละคน ไม่ควรมีบุคลากรอื่นเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับครูแสดงความคิดเห็นว่าไม่เห็นด้วย 100 %
6. การนิเทศการสอนทำให้ครูมีภาระงานมากขึ้น ครูแสดงความคิดเห็นว่าไม่เห็นด้วย 75 % และแสดงความคิดเห็นว่าไม่แน่ใจ 25 %

การจัดลำดับความสำคัญของงาน

1. โรงเรียนมีการกำหนดเป้าหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน ครูแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วย 100 %
2. โรงเรียนมีการกำหนดวัตถุประสงค์ของการนิเทศภายใน โรงเรียนอย่างชัดเจนครูแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วยอย่างยิ่ง 75 % และเห็นด้วย 25 %
3. นโยบายการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีสำหรับการพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียนครูแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วย 100 %
4. การวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน ช่วยทำให้การดำเนินงานนิเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ครูแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วย 100 %

การออกแบบวิธีการทำงาน

1. การประชุมครูเป็นกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนที่ดีที่สุด ครูแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วย 75 %
2. โรงเรียนควรมีปฏิทินกำหนดการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ครูแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วย 100 %
3. การสังเกตการสอนเป็นกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนที่ควรดำเนินการเป็นอันดับแรก ครูแสดงความคิดเห็นว่าไม่แน่ใจ 100 %

4. ครูทุกคนควรมีคู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อเป็นกรอบการดำเนินการครูแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วยอย่างยิ่ง 75 % และเห็นด้วย 25 %

5. การสัมภาษณ์เป็นกิจกรรมการนิเทศที่ทำให้ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ครูแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วย 75 % ไม่แน่ใจ 25 %

6. การรายงานผลการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นสิ่งที่ควรทำอย่างยิ่งครูแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วย 100 %

การจัดสรรทรัพยากร

1. ครูทุกคนในโรงเรียนเป็นผู้นิเทศภายในโรงเรียนที่ดีที่สุด ครูแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วยอย่างยิ่ง 75 % เห็นด้วย 25 %

2. โรงเรียนต้องมีการมอบหมายหรือคำสั่งแต่งตั้งผู้ทำหน้าที่นิเทศภายในโรงเรียนอย่างชัดเจน ครูแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วยอย่างยิ่ง 100 %

3. โรงเรียนควรมีการจัดสรรด้านงบประมาณสำหรับการดำเนินการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนที่พอเพียง ครูแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วยอย่างยิ่ง 75 % เห็นด้วย 25 %

การประสานงาน

1. โรงเรียนมีการกำหนดขอบข่ายงานวิชาการอย่างชัดเจน ครูแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วยอย่างยิ่ง 100 %

2. บุคลากรภายในโรงเรียนทุกคนมีการยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกันครูแสดงความคิดเห็นว่าไม่แน่ใจ 25 % และเห็นด้วย 75 %

3. ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนการสอน ครูแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วยอย่างยิ่ง 75 % และเห็นด้วย 25 %

4. ครูทุกคนปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนด้านวิชาการด้วยความเป็นกัลยาณมิตร ครูแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วย 100 %

การอำนวยความสะดวก

1. การแต่งตั้งผู้นิเทศการเรียนการสอนควรให้ครูทุกคนมีส่วนร่วม ครูแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วยอย่างยิ่ง 100 %

2. มีการกำหนดขอบข่ายของการปฏิบัติงานนิเทศภายในด้านการเรียนการสอนที่ชัดเจน ครูแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วยอย่างยิ่ง 100 %

3. มีการกำหนดระยะเวลาในการดำเนินงานนิเทศภายในด้านการเรียนการสอนที่ชัดเจน ครูแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วยอย่างยิ่ง 100 %

4. ผู้บริหารควรมีภาวะผู้นำในการเสนอแนะการปฏิบัติการนิเทศภายในด้านการเรียนการสอน ครูแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วยอย่างยิ่ง 100 %

5. ครูทุกคนให้ข้อเสนอแนะหรือคำแนะนำด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ ครูแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วย 75 % และไม่แน่ใจ 25 %

สรุปผลการพัฒนากระบวนการนิเทศภายใน ของ โรงเรียนสุมนทาศึกษาอำเภอทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 จากการดำเนินการพัฒนาในครั้งที่ 2 ผู้วิจัยในฐานะหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งมีครูผู้สอนภายในโรงเรียนและเป็นผู้ร่วมวิจัย จำนวน 4 คนเพื่อให้มีหน้าที่ในการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนและร่วมแสดงความคิดเห็นในแบบแสดงความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตาม กรอบกระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียนเพื่อการศึกษาค้นคว้าเรื่องกลยุทธ์การพัฒนากระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียนสุมนทาศึกษา ตามกรอบกระบวนการนิเทศภายใน 6 ขั้นตอน พบว่าด้านการประเมินสภาพการทำงาน ประกอบไปด้วย โรงเรียนมีการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการนิเทศการเรียนการสอนการนิเทศการสอนช่วยให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพการนิเทศการสอนช่วยให้ครูปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีครูผู้สอนภายในโรงเรียนมีความเห็นด้วยทุกคน การนิเทศการสอนทำให้ครูมีความวิตกกังวล มีครูผู้สอนภายในโรงเรียนมีความเห็นด้วย 1 คน และไม่เห็นด้วย 3 คน งานสอนเป็นเรื่องของครูผู้สอนแต่ละคนไม่ควรมีบุคลากรอื่นเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับ มีครูผู้สอนภายในโรงเรียนมีความไม่เห็นด้วยทุกคน การนิเทศการสอนทำให้ครูมีภาระงานมากขึ้น มีครูผู้สอนภายในโรงเรียนแสดงความคิดเห็นว่าไม่เห็นด้วย 3 คน แสดงความคิดเห็นว่าไม่แน่ใจ 1 คน ด้านการจัดลำดับความสำคัญของงาน ประกอบไปด้วย โรงเรียนมีการกำหนดเป้าหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน มีครูผู้สอนภายในโรงเรียนแสดงความคิดเห็นด้วยทุกคน โรงเรียนมีการกำหนดวัตถุประสงค์ของการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างชัดเจน มีครูผู้สอนภายในโรงเรียนแสดงความคิดเห็นด้วยอย่างยิ่ง 3 คน มีครูผู้สอนภายในโรงเรียนแสดงความคิดเห็นด้วย 1 คน นโยบายการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีสำหรับการพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียน มีครูผู้สอนภายในโรงเรียนแสดงความคิดเห็นด้วยทุกคน การวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน ช่วยทำให้การดำเนินงานนิเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีครูผู้สอนภายในโรงเรียนแสดงความคิดเห็นด้วยทุกคน ด้านการออกแบบวิธีการทำงาน ประกอบไปด้วยการประชุมครูเป็นกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนที่ดีที่สุด มีครูผู้สอนภายในโรงเรียนแสดงความคิดเห็นด้วย 3 คน ไม่แน่ใจ 1 คน โรงเรียนควรมีปฏิทินกำหนดการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน มีครูผู้สอนภายในโรงเรียนแสดงความคิดเห็นด้วยทุกคน การสังเกตการณ์สอนเป็นกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนที่ควรดำเนินการเป็นอันดับแรก มีครูผู้สอนภายในโรงเรียนแสดงความคิดเห็นว่าไม่แน่ใจทุกคนครู

ทุกคนควรมีคู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อเป็นกรอบการดำเนินการ มีครูผู้สอนภายในโรงเรียน แสดงความเห็นด้วยอย่างยิ่ง 3 คน มีครูผู้สอนภายในโรงเรียนแสดงความเห็นด้วย 1 คนการสัมภาษณ์ เป็นกิจกรรมการนิเทศที่ทำให้ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันมีครูผู้สอนภายใน โรงเรียนแสดงความเห็นด้วย 3 คนไม่แน่ใจ 1 คน การรายงานผลการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน เป็นสิ่งที่ควรทำอย่างยิ่ง มีครูผู้สอนภายในโรงเรียนแสดงความเห็นด้วยทุกคนด้านการจัดสรร ทรัพยากร ประกอบไปด้วย ครูทุกคนในโรงเรียนเป็นผู้นิเทศภายในโรงเรียนที่ดีที่สุดมีครูผู้สอน ภายในโรงเรียนแสดงความเห็นด้วยอย่างยิ่ง 3 คน เห็นด้วย 1 คนโรงเรียนต้องมีการมอบหมายหรือ คำสั่งแต่งตั้งผู้ทำหน้าที่นิเทศภายในโรงเรียนอย่างชัดเจน มีครูผู้สอนภายใน โรงเรียนแสดง ความเห็นด้วยอย่างยิ่งทุกคน โรงเรียนควรมีการจัดสรร ด้านงบประมาณสำหรับการดำเนินการ ปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนที่พอเพียง มีครูผู้สอนภายในโรงเรียนแสดงความเห็นด้วย อย่างยิ่ง 3 คน เห็นด้วย 1 คน ด้านการประสานงาน ประกอบไปด้วย โรงเรียนมีการกำหนด ขอบข่ายงานวิชาการอย่างชัดเจนมีครูผู้สอนภายใน โรงเรียนแสดงความเห็นด้วยอย่างยิ่งทุกคน บุคลากรภายในโรงเรียนทุกคนมีการยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีครูผู้สอนภายในโรงเรียน แสดงความไม่แน่ใจ 1 คนมีครูผู้สอนภายในโรงเรียนแสดงความเห็นด้วย 3 คน ครูทุกคนมีส่วนร่วม ในการปฏิบัติการนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนการสอน มีครูผู้สอนภายในโรงเรียนแสดง ความเห็นด้วยอย่างยิ่ง 3 คนมีครูผู้สอนภายในโรงเรียนแสดงความเห็นด้วย 1 คน ครูทุกคน ปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนด้านวิชาการด้วยความเป็นกัลยาณมิตร มีครูผู้สอนภายในโรงเรียน แสดงความเห็นด้วยทุกคนด้านการอำนวยการ ประกอบไปด้วยการแต่งตั้งผู้นิเทศการเรียนการสอน ควรให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมมีครูผู้สอนภายใน โรงเรียนแสดงความคิดเห็นด้วยอย่างยิ่งทุกคนมีการกำหนด ขอบข่ายของการปฏิบัติงานนิเทศภายในด้านการเรียนการสอนที่ชัดเจน มีครูผู้สอนภายในโรงเรียน แสดงความเห็นด้วยอย่างยิ่งทุกคนมีการกำหนดระยะเวลาในการดำเนินงานนิเทศภายในด้าน การเรียนการสอนที่ชัดเจน มีครูผู้สอนภายในโรงเรียนแสดงความเห็นด้วยอย่างยิ่งทุกคน ผู้บริหาร ควรมีภาวะผู้นำในการเสนอแนะการปฏิบัติการนิเทศภายในด้านการเรียนการสอน มีครูผู้สอน ภายในโรงเรียนแสดงความเห็นด้วยอย่างยิ่งทุกคน ครูทุกคนให้ข้อเสนอแนะหรือคำแนะนำด้าน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ มีครูผู้สอนภายในโรงเรียนแสดงความเห็นด้วย 3 คน มีครูผู้สอนภายในโรงเรียนแสดงความเห็นที่ไม่แน่ใจ 1 คน สามารถสรุปได้ว่าการพัฒนากระบวนการ นิเทศภายในของโรงเรียนสุเมธงาศึกษา อำเภอทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 มีการดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับที่น่าพอใจเป็นอย่างยิ่ง